

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS ZONOOSEISTA ANNETUN MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

TIIVISTELMÄ

Zoonooseista annettua maa- ja metsätalousministeriön asetusta (316/2021) ehdotetaan muutettavaksi. Asetukseen ehdotetaan muutoksia, joilla pyritään etenkin sikojen pitopaikkojen osalta varmistamaan aiempaa paremmin, että salmonellatartunta ei leviä ja että silloin kun salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehty päätös kumotaan, salmonellatartuntaa ei enää esiinny pitopaikassa.

Poikkeusluvan myöntäminen sikojen vientiin pitopaikasta, jossa on salmonellatartunta, sellaiseen pitopaikkaan, jossa ei ole salmonellatartuntaa, olisi jatkossa mahdollista vain silloin, kun siirrettävät eläimet olisi toimijan tutkimuksin todettu salmonellatartunnasta vapaiksi.

Eläinterveysviranomaisen mahdollisuutta valvoa taudin hävittämistoimenpiteitä parannettaisiin kaikkien salmonellavalvonnan piirissä olevien eläinten osalta. Pitopaikasta vastaavan toimijan tulisi tehdä kirjallinen ilmoitus taudin hävittämistoimenpiteistä. Lisäksi toimijan tulisi kirjata tekemänsä toimenpiteet ja näytteenotto tuloksineen.

Nautojen ja sikojen pitopaikkojen osalta tarkennettaisiin, milloin eläinterveysviranomainen ryhtyy pitopaikassa salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseen tähtäävään näytteenottoon. Eläinterveysviranomaisen ottamien tuotantoympäristönäytteiden määrää lisätäisiin sekä nautojen että sikojen pitopaikoissa.

Salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi tiukennettaisiin sikojen pitopaikkojen osalta. Niissä kumoamiseen vaadittaisiin jatkossa kahdet peräkkäiset negatiiviset uloste- ja tuotantoympäristönäytteet, eikä ulostenäytteenoton osalta olisi enää mahdollisuutta lyhentää näytteenottoväliä kahteen viikkoon.

Lisäksi asetukseen tehtäisiin joitakin selvennyksiä.

SAMMANDRAG

Förslaget gäller en ändring av jord- och skogsbruksministeriets förordning om zoonoser (316/2021). Ändringarna syftar till att bättre än tidigare säkerställa att salmonellasmitta inte sprids och att salmonellasmitta inte längre förekommer på anläggningen när ett beslut om förhindrande av spridning av salmonellasmitta upphävs. Ändringarna gäller till största delen anläggningar för svin.

Dispens för att föra bort svin från en anläggning där salmonellasmitta förekommer till en anläggning där salmonellasmitta inte förekommer ska i fortsättningen vara möjligt endast när de djur som förflyttas har konstaterats vara fria från salmonellasmitta genom aktörens provtagning.

Djurhälsomyndighetens möjlighet att övervaka åtgärderna för att utrota sjukdomen ska förbättras i fråga om alla djur som omfattas av salmonellaövervakningen. Den aktör som ansvarar för anläggningen ska göra en skriftlig anmälan om åtgärder för att utrota sjukdomen. Dessutom ska aktören dokumentera sina åtgärder och provtagningen inklusive resultaten.

I fråga om anläggningar för nöt och svin preciseras när djurhälsomyndigheten börjar ta prover på anläggningen i syfte att upphäva beslutet för att förhindra att salmonellasmitta sprids. Antalet produktionsmiljöprov som djurhälsomyndigheten tar på anläggningar för nöt och svin ökas.

Villkoren för upphävande av beslutet för att förhindra att salmonellasmitta sprids skärps i fråga om anläggningar för svin. I dem ska det i fortsättningen krävas två på varandra följande negativa träck- och produktionsmiljöprovtagningar för upphävande av beslutet, och i fråga om träckprovtagning är det inte längre möjligt att förkorta provtagningsintervallet till två veckor.

Dessutom görs några förtydliganden i förordningen.

TAUSTA JA LAINSÄÄDÄNTÖ

Eläinten salmonellavalvontaa tehdään kansanterveydellisistä syistä. Salmonellan aiheuttamat infektiot ovat merkittävä kansanterveydellinen ongelma EU:ssa ja muualla maailmassa¹. Siat ovat sekä maailmanlaajuisesti että EU-tasolla merkittävä lähde ihmisten salmonelloosille^{1, 2, 3, 4, 5}. Euroopassa sianliha on toiseksi tärkein lähde ihmisten salmonellaepidemioille heti kananmunien jälkeen⁶.

Suomessa on kansallinen salmonellavalvontaohjelma, jonka tavoitteena sikojen osalta on pitää salmonellan vuosittainen esiintyvyys sioissa alle 1 %:ssa ja sianlihassa alle 0,5 %:ssa. Salmonellavalvontaohjelman suurin hyöty on ihmisten salmonelloositapausten vähäinen määrä⁷.

Sikojen pitopaikassa todetusta salmonellatartunnasta aiheutuu pitopaikalle suuria kustannuksia^{7, 8}. Kustannuksia aiheutuu menetetyistä eläimistä, tilojen puhdistuksesta ja desinfektiosta sekä kate-tuottomenetyksistä. Sikayrittäjät ovat saaneet kustannuksista korvauksia salmonellatartunnan va-ralle otetuista vakuutuksista. Saatavilla oleva vakuutusturva on kuitenkin viime vuosina heikentynyt merkittävästi⁸. Esimerkiksi vakuutusten korkea omavastuu ja matala korvauskatto sekä korvausten evääminen tartunnan uusiessa ovat aiheuttaneet hankaluuksia sikayrittäjille. Useat sikayrittäjät ovat ajautuneet pitopaikassa todetun salmonellatartunnan vuoksi taloudelliseen ahdinkoon.

Zoonooseista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (316/2021), jäljempänä *MMM:n zoonoosiasetus*, tuli voimaan 21.4.2021. MMM:n zoonoosiasetusta on muutettu tilapäisesti 10.2.2022 lähtien 31.12.2026 saakka siten, että sikojen omistajalla on mahdollisuus saada valtiolta osittaista korvausta salmonellatartunnan vuoksi lopetetuista sioista. Samaan aikaan maa- ja metsä-talousministeriö on valmistellut salmonellavahinkorahastoa sika-alalle.

Salmonellavahinkorahastoa valmistellaan, koska sikaloiden salmonellatapauksista aiheutuvat kus-tannukset ja menetykset sekä heikentynyt salmonellavakuutusturva laskevat sika-alan yritysten luot-toluokitusta ja vaarantavat sika-alan kannattavuuden ja jatkuvuuden. Rahaston tavoitteena on edis-tää sikojen alkutuotantoon liittyvien salmonellariskien hallintaa, auttaa sikayrittäjiä selviytymään sal-monellatartunnan hävittämisestä sekä mahdollistaa tuotannon jatkuminen salmonellasaneerauksen jälkeen.

¹EFSA and ECDC (European Food Safety Authority and European Centre for Disease Prevention and Control), (2024). [The European Union One Health 2023 Zoonoses report](#). EFSA Journal, 22(12), e9106.

²Bonardi, S. (2017). [Salmonella in the pork production chain and its impact on human health in the European Union](#). Epidemiol Infect. 145(8): 1513-1526.

³De Knecht, L. V. *et al.* (2015). [Attributing foodborne salmonellosis in humans to animal reservoirs in the European Union using a multi-country stochastic model](#). Epidemiol Infect. 143(6): 1175-86.

⁴EFSA Panel on Biological Hazards. (2010). [Scientific Opinion on a Quantitative Microbiological Risk Assessment of Salmonella in slaughter and breeder pigs](#). EFSA J. 8(4):1547. doi:10.2903/j.efsa.2010.1547.

⁵Ferrari, R. G. *et al.* (2019). [Worldwide Epidemiology of Salmonella Serovars in Animal-Based Foods: a Meta-analysis](#). Appl Environ Microbiol. 85(14): e00591-19. doi: 10.1128/AEM.00591-19.

⁶Chanamé Pinedo, L. *et al.* (2022). [Sources and trends of human salmonellosis in Europe, 2015–2019: an analysis of outbreak data](#). Int. J. Food Microbiol., 379. <https://doi.org/10.1016/j.jfoodmicro.2022.109850>.

⁷Nevalainen, S. *et al.* (2024). [Sikojen kansallisen salmonellavalvontaohjelman merkitys](#). Ruokaviraston tutkimuksia 4/2024. Ruokavirasto. 54 s.

⁸Niemi, J.K., Heinola, K. & Latvala, T. (2023). [Salmonellatartunnan taloudellisten riskien hallinnan tukemisen vaihtoehdot](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 15/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 64 s.

Salmonellavahinkorahaston varat kertyisivät sikayrittäjiltä perittävistä salmonellavahinkomaksuista. Rahastosta maksettaisiin sikayrittäjille korvauksia niistä kustannuksista ja menetyksistä, joita salmonellatartunnasta aiheutuu.

Sika-alan salmonellavahinkorahastosta säädettäisiin lailla. Laki sisältäisi säännökset, joiden perusteella sikayrittäjiltä kerättäisiin salmonellavahinkomaksua sekä säännökset, joiden perusteella sikayrittäjä saisi korvausta salmonellasta aiheutuvista kustannuksista ja menetyksistä.

Osana rahaston valmistelua on tehty laskelmia siitä, kuinka paljon rahastoon tulisi kerätä varoja. Sikojen pitäjiltä ja kasvattajilta perittävien salmonellavahinkomaksujen suuruus määräytyy rahastoon tarvittavien varojen perusteella. Mitä enemmän rahastosta maksetaan korvauksia sitä enemmän sinne pitää kerryttää varoja.

Rahaston tarkoitus on antaa perusturva kaikille sikayrittäjille salmonellatartunnan tapahtuessa. Rahasto toisi turvan myös tartunnan uusiessa. Omavastuu pitopaikan saneeraus kustannuksista olisi kuitenkin 10 %:n sijaan 20 %, jos pitopaikassa todettaisiin samanlainen salmonellakanta kahden vuoden sisällä siitä, kun pitopaikkaan edellisen kerran kohdistettu salmonellatartunnan leviämiseksi tehty päätös kumottiin. Uusintatartunnasta ei aiheutuisi muita vähennyksiä korvauksiin, eikä sillä olisi myöskään vaikutusta korvauskattoon.

Rahaston valmistelun yhteydessä on päädytty tarkastelemaan aiempaa vieläkin tehokkaampia keinoja varmistaa, että pitopaikkojen salmonellasaneeraukset tehdään mahdollisimman perusteellisesti, uusintatartuntoja ilmenee mahdollisimman vähän ja että salmonellatartuntaa ei siirretä sikojen välityksellä uusiin pitopaikkoihin. Tämä on tärkeää, jotta rahaston maksuvalmius voitaisiin turvata ilman että sikayrittäjiltä perittävät salmonellavahinkomaksut nousisivat kohtuuttoman suuriksi.

Tarkemmat säännökset siitä, mikä on riittävä tapa varmistaa, ettei salmonellatartuntaa enää esiinny pitopaikassa on annettu eläintautilain (76/2021) nojalla MMM:n zoonoosiasetuksella.

VALMISTELU

Asetus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana järjestettiin useita kokouksia Ruokaviraston ja elinkeinon kanssa.

Asetusehdotus oli lausunnolla 7.1.–22.2.2026. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry, Eläinlääkärihygienikkojen yhdistys ry, Eläinten terveys ETT ry, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Lihakeskusliitto ry, Luonnonvarakeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Ruokavirasto, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen eläinlääkäriliitto SELL ry, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Siipikarjaliitto ry, Suomen Sikayrittäjät ry, Suomen Teurastamoyrittäjät ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Terveysten ja hyvinvoinnin laitos ja Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry.

NYKYTILA, KESKEISET EHDOTUKSET JA PÄÄASIALLISET VAIKUTUKSET

MMM:n zoonoosiasetuksessa säädetään ehdoista, joiden täytyessä sikojen pitopaikkaan kohdistettu salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehty päätös voidaan kumota. Ehdotetaan, että asetukseen tehtäisiin muutoksia, joilla tiukennettaisiin sikojen pitopaikkaan kohdistetun salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi. Lisäksi tiukennettaisiin

sikojen siirtoa koskevia poikkeuslupasäännöksiä. Tiukennuksilla pyritään varmistamaan aiempaa paremmin, että salmonellatartunta ei leviä ja että rajoituksia purettaessa tartuntaa ei enää esiinny pitopaikassa. Tiukennukset eivät kuitenkaan koskisi erillisistä, salmonellanegatiivisista epidemiologisista yksiköistä peräisin olevien sikojen vientiä teurastettaviksi.

Sikojen pitopaikkaan kohdistetun salmonellatartunnan leviämiseksi tehdyn päätöksen kumoamishetjien sekä ehtojen, joilla voidaan myöntää poikkeuslupa sikojen vientiin toiseen pitopaikkaan, tiukentaminen turvaksi valmistelussa olevan sika-alan salmonellavahinkorahaston maksuvalmiutta, mutta muutoksista aiheutuisi myös kustannuksia. Salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseen vaadittaisiin jatkossa kahdet eläinterveysviranomaisen ottamat uloste- ja tuotantoympäristönäytteet. Molemmissa näytetyypeissä näytteenottoväli olisi 3–4 viikkoa. Niin sanotun vapauttavan poikkeusluvan saamiseen sikojen vientiin toiseen pitopaikkaan vaadittaisiin samoin kaksi uloste- ja tuotantoympäristönäytteenottoa negatiivisin tuloksin 3–4 viikon näytteenottovälillä. Voimassa olevan lainsäädännön mukainen mahdollisuus ottaa ulostenäytteet perustellusta syyistä kahden viikon näytteenottovälillä ja tuotantoympäristönäytteet vain kertaalleen jäisi ainoastaan koskemaan erillisistä, salmonellanegatiivisista epidemiologisista yksiköistä peräisin olevien sikojen vientiä teurastettaviksi. Muutosten seurauksena aika, jona sikala ei pysty toimimaan normaalisti, pitenis hieman.

Lisäksi poikkeuslupaehjoja tiukennettaisiin siten, ettei sikoja olisi enää mahdollista siirtää puhdistamaan salmonellatartunnasta toiseen pitopaikkaan. Nämä siat jouduttaisiin jatkossa lopettamaan ja hävittämään, jos pitopaikassa ei olisi tilaa niille ja jos teurastamo ei ottaisi niitä teurastettaviksi erityisjärjestelyin ja lihan ja sitä sisältävien valmisteiden käsittelyvaatimuksin. Toisaalta tiukennus ehkäisisi salmonellatartunnan leviämistä uusiin pitopaikkoihin, mikä vähentäisi salmonellatartunnoista sika-alalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Eläinterveysviranomaisen mahdollisuutta valvoa salmonellatartunnan hävittämistoimenpiteitä parannettaisiin kaikkien salmonellavalvonnan piirissä olevien eläinlajien osalta.

Nautojen ja sikojen pitopaikkojen osalta tarkennettaisiin, milloin eläinterveysviranomaisen ryhtyy pitopaikassa näytteenottoon, jolla tähdätään salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseen. Eläinterveysviranomaisen ottamien tuotantoympäristönäytteiden määrää lisättäisiin nautojen ja sikojen pitopaikoissa. Lisääntyvästä näytteenotosta aiheutuisi valtiolle noin 33 000–40 000 euron vuosittaiset kustannukset. Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on vähentää tartuntapitopaikkojen lukumäärää, mikä toisaalta säästäisi niitä valtion kustannuksia, jotka aiheutuvat korvauksista, joita maksetaan MMM:n zoonosiasetuksen tilapäisen muutoksen voimassaoloaikana sikojen omistajille salmonellatartunnan vuoksi lopetetuista sioista. Korvaukset viranomaisnäytteiden tutkimuksista ja lopetetuista eläimistä maksetaan momentilta 30.20.20 (eläinlääkintähuoltomääräraha).

LAUSUNTOPALAUTE

Asetusehdotukseen saatiin lausunto seuraavilta tahoilta: Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry, Eläinten terveys ETT ry, Luonnonvarakeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Ruokavirasto, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen eläinlääkäriliitto SELL ry, Suomen Teurastamoyrittäjät ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. Lisäksi lausunto saatiin yhdeltä kansalaiselta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiasta. Suomen Kuntaliitto ilmoitti, ettei anna asiasta lausuntoa.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ollut huomauttamista asetusehdotukseen.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus tuki ehdotettuja muutoksia.

SLC piti salmonellatartuntojen ehkäisytoimenpiteiden tiukentamista perusteltuna. SLC:n mukaan hyvän salmonellatilanteen säilyminen on ratkaisevan tärkeää kansanterveydelle sekä suomalaisen kotieläintuotannon uskottavuudelle ja kilpailukyvyille. SLC totesi lausunnossaan olevansa tietoinen siitä, että tiukennetut vaatimukset voivat pidentää salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen voimassaoloaikaa ja lisätä yksittäisten sikatuottajien kustannuksia. SLC piti tärkeänä, että taloudelliset vaikutukset otetaan huomioon ja että korvausjärjestelmä toimii luotettavasti, jotta tuottajat, joiden pitopaikkaan on tullut salmonellatartunta, eivät joutuisi kohtuuttomaan taloudelliseen tilanteeseen. SLC toi esiin, että asetusta tulisi soveltaa valtakunnallisesti yhtenäisesti ja viranomaistoimiin tulisi ryhtyä ilman tarpeettomia viivytyksiä. SLC korosti, että salmonellavahinkorahaston toiminnan mahdollisimman nopea käynnistäminen on ensiarvoisen tärkeää. Salmonellatartunnan saaneiden tilojen korvausjärjestelmä tulisi turvata siihen saakka, kunnes rahasto on toiminnassa. Rahastojärjestelmään siirtymisen sujuvuus ja oikeusvarmuus on SLC:lle tärkeää.

Luonnonvarakeskus piti ehdotettuja muutoksia perusteltuina.

Ruokavirasto kannatti tiukennuksia salmonellatartunnan leviämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi ehtoihin sekä poikkeuslupien myöntämiseen niille sioille, joita siirretään muualle kuin teurastamoon.

MTK piti asetukseen ehdotettuja muutoksia tarpeellisina. Jos muutosten myötä saadaan estettyä yksikin salmonellatartunnan uusiminen, asetusmuutos on MTK:n mukaan ollut tarkoituksenmukainen. MTK kuitenkin toivoi asetukseen jäljempänä mainittuja täsmennyksiä.

Suomen Eläinlääkäriliitto kannatti asetusehdotuksen tavoitteita ja piti salmonellavahinkorahastoa tarpeellisena.

Suomen Teurastamoyrittäjät piti asetusehdotuksessa hyvänä sitä, että sen myötä todennettaisiin nykyistä paremmin tilan päässeeseen salmonellasta eroon.

ETT puolsi esitettyjä muutoksia ja Elintarviketeollisuusliitto puolsi asetusehdotusta, mutta molemmat toivat esille jäljempänä mainittuja seikkoja.

ETT ja Elintarviketeollisuusliitto ehdottivat kansallisen salmonellavalvontaohjelman kehittämistä. Tarkoitusta varten voitaisiin perustaa työryhmä. Tavoitteena olisi salmonellariskien entistä tehokkaampi hallinta, mutta nykyistä pienemmät kustannukset.

Maa- ja metsätalousministeriö johti syksyllä 2019 salmonellavalvontaohjelman kehittämistyöryhmää, jossa oli sekä elinkeinon että viranomaisten edustus. Ministeriö perusti työryhmän, koska salmonellavalvontaohjelma nautojen ja sikojen osalta oli tuolloin jo 25 vuotta vanha. Työryhmässä käytiin salmonellavalvontaohjelma ja sen kehittämistarpeet läpi. Työryhmä teki salmonellavalvontaohjelmaan muutosehdotuksia, joille haettiin komission ja muiden jäsenmaiden hyväksyntä. Muutokset hyväksyttiin salmonellan valvontaa tietyissä elävissä eläimissä ja eläinperäisissä tuotteissa koskevien Suomen ja Ruotsin kansallisten ohjelmien muutosten hyväksymisestä annetulla komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2021/477. Suomen salmonellavalvontaohjelman kehittäminen ja muuttaminen lainsäädännön tasolla tulee tehdä pitkäjänteisesti ja harkintaa käyttäen, sillä muutokset vaativat komission ja muiden jäsenmaiden hyväksynnän. Koska ohjelman edellisestä muutoksesta on

kulunut vasta muutama vuosi, maa- ja metsätalousministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena aloittaa nyt lainsäädäntömuutoksiin johtavaa kehittämistyötä. Sen sijaan ohjelman täytäntöönpanoa voi ja on hyväkin kehittää yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

ETT:n ja Elintarviketeollisuusliiton näkemyksen mukaan viranomaistoimille tulisi mahdollisuuksien mukaan säätää sitovat aikarajat. Eri viranomaisten vastuut tulisi määritellä yksiselitteisesti ja viranomaistoimien toteuttamiseen tulisi turvata riittävät resurssit. MTK, ETT ja Elintarviketeollisuusliitto toivoivat lausunnoissaan voimassa olevan asetuksen 26 §:n täsmentämistä, vaikka kyseinen pykälä ei sisältynyt asetusehdotukseen. Voimassa olevan asetuksen 26 §:n 1 momentissa säädetään, että epäiltäessä pitopaikassa salmonellatartuntaa, eläinterveysviranomaisen on viipymättä tehtävä pitopaikkaan tarkastus ja otettava näytteitä. MTK:n, ETT:n ja Elintarviketeollisuusliiton mukaan sanamuoto ”viipymättä” ei määritä riittävällä tarkkuudella sitä, millä aikataululla pitopaikkaan tulisi tehdä tarkastus ja näytteenotto. MTK toteaa, että epäselvä sääntely mahdollistaa perusteettomat viiveet ja erilaiset tulkinnat eri puolilla maata. MTK:n, ETT:n ja Elintarviketeollisuusliiton näkemys on, että viipymättä tarkoittaa muutamaa arkipäivää, eivätkä yli viikon viiveet ole hyväksyttäviä etenkin sikatiloilla, sillä siat kasvavat ja tilavaatimuksia on noudatettava. ETT ja Elintarviketeollisuusliitto ehdottivat, että viranomaisen tekemän tarkastuksen sisältöä määriteltäisiin esimerkiksi liitteen 2 6 kohdassa.

Ehdotuksia ei huomioitu. MMM:n zoonoosiasetuksen 26 §:n 1 momentin muotoilu on eläintautilain (76/2021) 32 §:n mukainen. Aluehallintouudistuksen myötä aluehallintovirastojen eläinterveysviranomaiset siirtyivät Ruokavirastoon, mikä yhtenäistää käytäntöjä valtakunnassa.

ETT ja Elintarviketeollisuusliitto ehdottivat, että 32 §:ssä säädettäisiin aikarajasta, jonka ylittyessä saneerauksen etenemistä tulee tarkastella. ETT:n ja Elintarviketeollisuusliiton mukaan salmonellavahinkorahaston tai yksityisten vakuutusten korvauskatot eivät yksin riitä estämään saneerausten pitkittymistä. ETT:n mukaan ei ole tarkoituksenmukaista, että saneerauksen kesto venyy. Elintarviketeollisuusliitto ehdotti, että poikkeuslupien kestolle säädetään 12 kuukauden enimmäisaika. Enimmäisajan täytyttyä toimija olisi velvollinen laatimaan määräajassa kattavan selvityksen saneerauksen tilanteesta sekä esittämään tarvittavat lisä- ja korjaavat toimenpiteet. Eläinterveysviranomaisen tulisi tarkastella saneerauksen tilannetta sekä arvioida saneerauksen jatkamisen edellytykset ja mahdolliset jatkotoimenpiteet tehokkaan saneerauksen varmistamiseksi. Elintarviketeollisuusliiton näkemyksen mukaan salmonellasaneerauksen kestolle silloin, kun sikalassa on eläimiä, tulisi asettaa 18 kuukauden enimmäisaika.

Ehdotusta ei huomioitu. Eläintautilain (76/2021) mukaan valvottavan eläintaudin, esimerkiksi sian salmonellatartunnan, hävittäminen on toimijalle vapaaehtoista. Jos sikalassa on salmonellatartunta, viranomaisen kohdistaa pitopaikkaan taudin leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen, mutta päätöksen tarkoitus on ainoastaan estää taudin leviäminen pitopaikan ulkopuolelle. Koska salmonellatartunnan hävittäminen on toimijalle vapaaehtoista ja hänen vastuullaan, olisi vaikeaa säätää aikarajaa, johon mennessä saneeraus tulisi tehdä. Samoin olisi vaikeaa säätää toimenpiteistä, joihin ryhdyttäisiin aikarajan ylittyessä. Käytännössä toimijoilla on motivaatio toteuttaa saneeraus joutuisasti, jotta pitopaikkaan kohdistettu päätös voitaisiin kumota ja pitopaikan toiminta jatkua normaalisti. Korvauskaton vuoksi saneerauksen pitkittyminen ei myöskään aiheuttaisi riskiä suunnitellulle salmonellarahastolle. Poikkeuslupien myönnöstä säädetään eläintautilain 32 §:n 4 momentissa. Ruokavirasto voi myöntää luvan poiketa taudin leviämisen estämiseksi tehdystä päätöksestä joltakin osin, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve, eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Poikkeuslupa on aina harkinnanvarainen. Ruokaviraston ei tule myöntää poikkeuslupaa, jos myöntäminen aiheuttaa eläintaudin leviämisen vaaraa. On Ruokaviraston harkinnan varassa, aiheuttaako yli 12 kuukautta tai yli 18 kuukautta kestänyt saneeraus eläintaudin leviämisen vaaraa.

ETT ja Elintarviketeollisuusliitto ehdottivat muutosta asetusehdotuksen 32 §:n 2 momentin 3 kohdan muotoiluun. Asetusehdotuksessa on käytetty muotoilua, jonka mukaan eläinterveysviranomaisen on tullut ottaa näytteitä ennen kuin poikkeuslupa voidaan myöntää. ETT ja Elintarviketeollisuusliitto ehdottivat lausunnoissaan muotoilua, jossa viranomaisen tulee ottaa näytteet eli aikamuodon muuttamista perfektistä preesenssiin.

Ehdotusta ei huomioitu, sillä näytteiden tulee olla otettu ja tutkittu ennen kuin poikkeuslupa voidaan myöntää.

Lisäksi ETT ja Elintarviketeollisuusliitto ehdottivat, että 32 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädettäisiin siitä, että viranomaisen tulee ottaa näytteet näytteenottoaikataulun mukaisesti. ETT:n mukaan tällä selkeytettäisiin vastuunjakoa ja varmistettaisiin, että näytteenotto toteutuu oikein sekä pitopaikan että viranomaisen näkökulmasta.

Ehdotusta ei huomioitu. Pykälätekstistä ilmenee näytteiden ottaja. Näytteenottojen välisestä ajasta puolestaan säädetään asetuksen liitteessä 2. Hallintolain (434/2003) 5 luvun 23 §:n mukaan viranomaisen on käsiteltävä asiat ilman aiheetonta viivytystä.

Ruokavirasto toivoi selvennystä 32 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteluihin sen osalta, millainen näytteenotto katsotaan toimijan osalta riittäväksi. Nyt on tulkittu, että poikkeusluvnan saamiseksi toimijan tulee ottaa vastaavat näytteet kuin ne, jotka hänen tulee ottaa salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi.

Ehdotus huomioitiin. Pykäläkohtaisiin perusteluihin lisättiin selvennystä toimijan näytteenoton riittävyyden arvioinnista.

Lausunnon antaneen kansalaisen mukaan ei ole ollenkaan varmaa, vähenevätkö kustannukset 32 §:n 2 momentin 4 kohtaan ehdotetun muutoksen myötä. Asetusehdotuksen mukaan poikkeuslupa voitaisiin jatkossa myöntää sikojen siirtoon toiseen pitopaikkaan vain silloin, kun toimija on tehnyt lähtöpitopaikassa riittävän näytteenoton ja varmistanut, ettei siirrettäviksi tarkoitetuissa sioissa esiinny salmonellaa. Kansalainen toteaa, että porsaana salmonellatartunnan saaneet siat monessa tapauksessa vapautuvat tartunnasta, kunhan saavat hapotettua liemirehua ja kasvavat suuremmiksi.

Maa- ja metsätalousministeriössä on tiedossa, että sika voi puhdistua salmonellatartunnasta. Ehdotetun säännöksen tarkoitus on kuitenkin estää salmonellatartunnan leviäminen uusiin pitopaikkoihin. Jatkossa kaikki ammattimaiset sikojen pitopaikat ovat salmonellavahinkorahaston piirissä. Kaikilla pitopaikoilla on näin ollen oikeus saada korvausta salmonellatartunnan hävittämisestä aiheutuvista kuluista ja menetyksistä. Rahaston maksuvalmiuden turvaamiseksi on tärkeää estää mahdollisimman hyvin tartunnan leviäminen uusiin pitopaikkoihin.

MTK ja ETT ehdottivat, että 32 §:ää tarkennettaisiin. Voimassa olevassa asetuksessa säädetään, että hautomon osalta poikkeuslupa voi koskea vain sellaista hautomon osaa, jossa ei ole todettu salmonellatartuntaa tai haudottu salmonellaposiitivisen emoparven munia. MTK:n mukaan hautomokoneessa tapahtuva munien haudonta ei aiheuta salmonellan leviämiskä, jos tilassa ei ole ollut kuoriutuneiden lintujen välisiä kontakteja tai muuta toimintaa, jossa tartunta voi levitä. ETT:n mukaan käytännön kokemuksen perusteella merkittävin salmonellan leviämiskä liittyy kuoriutuneisiin untuvikkoihin sekä niiden käsittelyyn. ETT:n mukaan kuoriutumattomien munien haudonta suljetussa hautomokoneessa ei sellaisenaan muodosta vastaavaa leviämiskä. Myös

Elintarviketeollisuusliitto toi esiin, että merkittävin salmonellan leviämiskahva liittyy untuvikkoihin ja niiden käsittelyyn ja ehdotti että 32 §:n 5 momentin viimeistä virkettä selvennettäisiin. MTK ja ETT puolestaan ehdottivat, että voimassa olevan asetuksen 5 momentin säännöstä muutettaisiin siten, että poikkeuslupa voitaisiin myöntää sellaiseen hautomon osaan, jossa ei ole todettu salmonellatartuntaa ja jossa ei ole käsitelty sellaisia kuoriutuneita lintuja, jotka ovat peräisin salmonellaposiitiivisesta emoparvesta. MTK:n mukaan pykäläkohtaisiin perusteluihin tulisi lisäksi kirjata, että samassa hautomakoneessa pidettyjä munavaunuja voi jokaista pitää erillisenä hautomon osana. Tämä mahdollistaisi sen, että vaikka hautomakoneessa on haudottu salmonellatartuntaa kantavia munia, koneessa samaan aikaan olleille, muiden tilojen munia sisältäville vaunuille voitaisiin myöntää poikkeuslupa. MTK:n mukaan huomiota olisi kiinnitettävä hautomon bioturvakäytäntöihin. Haudontavaunuja tulisi käsitellä kaikissa tilanteissa ristikontaminaatiota välttämällä. Lisäksi vaunujen merkintöjen tulisi mahdollistaa munien jäljitettävyyden tietyille emotilalle.

Ehdotukset huomioitiin osittain. Asetusehdotuksen 32 §:n 5 momentista poistettiin säännös, jonka mukaan poikkeuslupa voi hautomon osalta koskea vain sellaista hautomon osaa, jossa ei ole todettu salmonellatartuntaa tai haudottu salmonellaposiitiivisen emoparven munia. Jatkossa Ruokavirasto arvioisi tapauskohtaisesti sen, voiko poikkeuslupaa myöntää tiettyyn hautomon osaan vai ei.

Elintarviketeollisuusliitto totesi lausunnossaan, että 33 §:n otsikko (Ilmoitus taudin hävittämistoimenpiteistä sekä vastuu eläinten lopettamisesta aiheutuvista kustannuksista ja menetyksistä) tulisi muuttaa, sillä kappaleessa ei puhuta mitään eläinten lopettamisesta aiheutuvista kustannuksista tai menetyksistä. Suomen Teurastamoyrittäjät ihmetteli lausunnossaan, mihin pykälästä on kadonnut aiempi loppuosaa, jossa säädetään eläinten lopettamisesta.

Elintarviketeollisuusliiton ehdotusta ei huomioitu. Lausunnolla olleessa asetusehdotuksessa oli pykälän 1 momentin muutos. Kun pykälää muutetaan vain osittain, muuttamatta jäävä yksi tai useampi momentti osoitetaan katkoviivalla. Ehdotuksessa ollut katkoviiva kuvasi siis sitä, että pykälä jatkuu 1 momentin jälkeen. Pykälän 2 momentissa säädetään eläinlajeista, joita ei voi salmonellan hävittämiseksi määrätä lopetettaviksi eläintautilain 35 §:ssä tarkoitetulla Ruokaviraston päätöksellä. Kun eläintä ei voi määrätä lopetettavaksi Ruokaviraston päätöksellä, eläimestä ei saa myöskään korvausta valtiolta ja vastuu kustannuksista ja menetyksistä jää toimijalle. Pykälän 2 momentti on siis yhä olemassa, mutta se ei sisälly muutossäädösehdotukseen.

MTK kannatti 33 §:n 1 momenttiin ehdotettuja muutoksia. Samoin Luonnonvarakeskus piti tärkeänä parantaa salmonellan hävittämistoimenpiteiden toteuttamista ja valvontaa.

Suomen Eläinlääkäriliitto ja lausunnon antanut kansalainen toivat esiin, että saneeraussuunnitelman laatijana ja koordinaattorina tulisi olla eläinlääkäri. ETT toi esiin, että saneeraukseen ja sen suunnitteluun tarvitaan asiaan perehtynyt henkilö, kuten eläinlääkäriä.

Maa- ja metsätalousministeriö valmistee lakia sika-alan salmonellavahinkorahastosta. Mainittuun lakiin esitetään säännöstä saneeraussuunnitelman tekijästä.

ETT:n mukaan asetusehdotuksen sisältämä lisäys 33 §:n 1 momenttiin siitä, että toimijan on tehtävä kunnaneläinlääkärille kirjallinen ilmoitus toimenpiteistä taudin hävittämiseksi tukee nykyistä käytäntöä. ETT ehdotti, että ehdotettua säännöstä muutetaan siten, että ilmoituksen voisi tehdä myös pito-paikasta vastaavan toimijan edustaja.

Ehdotusta ei huomioitu. Eläintautilain 34 §:n 2 momentin mukaan sen, joka ryhtyy toimenpiteisiin valvottavan eläintaudin hävittämiseksi, tulee tehdä toimenpiteistä ennakolta ilmoitus

kunnaneläinlääkärille, jos se on eläintaudista vapautumisen varmistamiseksi välttämätöntä. Eläintautilain 34 §:n 4 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään niistä valvottavista eläintaudeista, joiden hävittämistä koskevista toimenpiteistä on tehtävä em. ilmoitus. MMM:n zoonoosiasetuksen 33 §:n 1 momentin säännökset on annettu eläintautilain 34 §:n 4 momentin nojalla. Koska eläintautilain säännökset kohdistuvat pitopaikasta vastaavaan toimijaan, myös lain nojalla annetun asetuksen säännösten tulee kohdistua pitopaikasta vastaavaan toimijaan.

ETT viittasi lausunnossaan alkutuotannolle elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi asetettavista vaatimuksista annettuun maa- ja metsätalousministeriön asetukseen (134/2006) ja ehdotti, että asetusehdotuksen 33 §:n 1 momentissa oleva kirjausvelvollisuus muutettaisiin kirjanpitovelvollisuudeksi, jotta se vastaisi asetuksen 134/2006 terminologiaa.

Ehdotusta ei huomioitu. Maa- ja metsätalousministeriön asetus 134/2006 on kumottu 1.1.2012 elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1368/2011). Maa- ja metsätalousministeriön asetus 1368/2011 puolestaan on kumottu 21.4.2021 elintarvikehygieniasta annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (318/2021). Elintarvikehygieniää ja elintarvikevälitteisiä zoonooseja koskevissa MMM:n asetuksissa on siirrytty käyttämään termiä ”kirjaus” termin ”kirjanpito” sijaan sen vuoksi, että kirjanpidolla tarkoitetaan yleensä liiketaloudellisia kirjauksia.

Elintarviketeollisuusliitto ehdotti, että 33 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä säädettäisiin, että toimijan tulisi säilyttää tutkimustulokset päivämääräjärjestyksessä. Elintarviketeollisuusliitto perusteli ehdotustaan sillä, että näytemäärä on niin valtava, ettei tutkimustuloksia ole järkevää kirjata erilliseen kirjanpitoon. Suomen Teurastamoyrittäjät pohti lausunnossaan sitä, miten kirjaukset käytännössä tulisi tehdä.

Elintarviketeollisuusliiton ehdotusta ei huomioitu. Maa- ja metsätalousministeriö ei halua lisätä toimijoille tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kirjauksiksi riittävät laboratoriosta saadut näytteiden tutkimustulokset, eikä tuloksia ole tarpeen kirjata uudestaan erilliseen kirjanpitoon. Ruokavirastolla on ollut vastaava tulkinta, joka ilmenee Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset -oppaasta. Ruokavirasto voi tarvittaessa ohjeistaa lisää kirjauksista.

Ruokavirasto ehdotti 34 §:n 2 momenttiin täydennystä. Jos nautojen tai sikojen pitopaikkaa koskevan salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen perusteena olevan laboratorio-tutkimuksen tulosta epäillään virheelliseksi, päätöksen kumoamiseen vaadittaisiin yksien ulostenäytteiden lisäksi yhdet tuotantoympäristönäytteet. Molempien näytetyyppien ottaminen varmistaisi parhaiten sen, ettei pitopaikassa todellisuudessa ole salmonellatartuntaa.

Ehdotus huomioitiin ja lisäys tehtiin momenttiin.

Lausunnon antanut kansalainen ja Suomen Eläinlääkäriliitto toivat esiin, ettei asetusehdotuksen liitteen 2 7 kohdassa mainita, kuinka pitkä aika tulee olla toimijan omavalvontanäytteenottojen välissä. Kansalaisen ja Suomen Eläinlääkäriliiton mukaan kahden puhtaan omavalvontanäytteenoton vaatimus saattaa kirjaimellisesti tulkittuna johtaa ylilyönteihin, saneerausten turhaan pitkittymiseen ja turhiin kustannuksiin esimerkiksi tilanteissa, joissa karjassa on yksi salmonellaposiitivinen eläin, joka lopulta poistetaan karjasta.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että voimassa olevassa asetuksessa ei ole säännöstä siitä, millainen toimijan näytteenotto vaaditaan ennen kuin viranomainen ryhtyy ns. purkunäytteenottoon. Asetukseen ehdotetaan toimijan näytteenottoa koskevia säännöksiä selvyyden vuoksi.

Asetusehdotuksen valmistelun aikana elinkeinon kanssa käydyissä keskusteluissa tuotiin esiin, että käytännössä siinä vaiheessa, kun viranomaista pyydetään purkunäytteenottoon, toimijalla on esittää useamman negatiivisen omavalvontanäytteenoton tulokset. Lausuntokierroksen jälkeen elinkeinon kanssa käydyissä keskusteluissa kuitenkin ilmeni, että toimijan näytteenotoissa saattaa olla positiivisia tuloksia mukana, eikä kokonaan puhtaita näytteenottoja yleensä olekaan kuin yksi ennen kuin viranomainen pyydetään purkunäytteenottoon.

Lausuntokierroksen jälkeen asetusehdotusta muutettiin siten, että omavalvontanäytteenoton vaatimukset eroavat nautojen ja sikojen pitopaikoissa. Jos pitopaikassa on nautoja, toimijan tulisi olla tehnyt vähintään yksi ulostenäytteenotto ja tuotantoympäristönäytteenotto negatiivisin tuloksin. Jos pitopaikassa on sikoja, toimijan tulisi olla tehnyt vähintään kaksi ulostenäytteenottoa ja tuotantoympäristönäytteenottoa negatiivisin tuloksin. Syy erilaisiin vaatimuksiin on tarve varmistaa aiempaa paremmin nimenomaan sikojen pitopaikkojen osalta, ettei salmonellatartuntaa enää esiinny pitopaikassa.

Maa- ja metsätalousministeriön tiedossa on, että omavalvontanäytteenottoa koskevat säännökset voivat pitkittää joidenkin sikaloiden saneerausten kestoja. Tarkoituksena on kuitenkin se, että sikojen pitopaikat saadaan nykyistä varmemmin saneerattua ennen salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamista. Tämä turvaa sika-alan salmonellavahinkorahaston varojen riittävyyttä ja koko alan jatkuvuutta.

ETT, Elintarviketeollisuusliitto ja Luonnonvarakeskus ehdottivat, että liitteen 2 7.1 alakohtaan lisätään maininta eläinterveysviranomaisesta, jotta on selvää, kenen ottamista näytteistä on kyse.

Ehdotus huomioitiin. Liitteen 2 7.1 ja 7.2 kohtien otsikkoihin lisättiin maininnat eläinterveysviranomaisesta.

Elintarviketeollisuusliitto totesi lausunnossaan, että voimassa olevan asetuksen liitteen 2 7 kohdan säännös siitä, että ulostenäytteet otetaan sikojen pitopaikasta 3–4 viikon näytteenottovälillä, mutta perustellusta syystä voidaan käyttää muuta, vähintään kahden viikon mittaista näytteenottoväliä, tulisi säilyttää. Elintarviketeollisuusliitto perusteli näkemystään sillä, että tuotantoketju sianlihan tuotannossa on nopea ja tarkkaan suunniteltu, minkä takia perustelluista syistä on välttämätöntä lyhentää näytteenottoväliä turhien kustannusten ja ketjun häiriintymisen välttämiseksi. Jos näytteenottoväliä ei voi lyhentää, salmonellan vuoksi siirtokiellossa olevien eläinten odotusaika teurastamiseen pitenee, tiloilla tulee puute kasvatustilasta ja eläinten hyvinvointi vaarantuu tilanahtauden vuoksi. Myös ETT esitti, että näytteenottojen välistä aikaa tulisi voida perustellusta syystä lyhentää, jotta eläinten siirrot tai teurastus eivät viivästy kohtuuttomasti.

Ehdotuksia ei huomioitu. On ollut tilanteita, joissa salmonellatartunta on uusinut pitopaikassa melko pian salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamisen jälkeen. Salmonellatartunta on myös päässyt leviämään toisiin pitopaikkoihin. Salmonellatartunnan uusiminen päätöksen kumoamisen jälkeen sekä tartunnan leviäminen uusiin pitopaikkoihin vaarantavat valmisteilla olevan sika-alan salmonellavahinkorahaston maksuvalmiuden. Rahaston valmistelun yhteydessä elinkeino ehdotti tiukennusta salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamisen ehtoihin. Elinkeino alkuperäinen ehdotus oli ulostenäytteenottokertojen lisääminen kolmeen. Syksyllä 2025 elinkeino ja Ruokaviraston kanssa käydyissä keskusteluissa kuitenkin päädyttiin

ehdottamaan, että ulostenäytteenottokerrat pidetään kahdessa, mutta lisätään yksi tuotantoympäristönäytteenottokerta. Molempien näytteenottojen väliksi päädyttiin ehdottamaan 3–4 viikkoa lukuun ottamatta tilannetta, jossa haetaan poikkeuslupaa sikojen vientiin teurastamoon. Tällöin ulostenäytteenottokertojen väliä voitaisiin perustellusta syystä lyhentää kahteen viikkoon ja tuotantoympäristönäytteenottoja tehtäisiin vain yksi.

Jos jätettäisiin voimassa olevan asetuksen mukainen mahdollisuus lyhentää ulostenäytteenottojen väliä kahteen viikkoon joka tilanteessa myös sikojen pitopaikoissa, ei näytteenottovälin lyhennyksestä olisi sikojen siirron kannalta hyötyä, ellei myös tuotantoympäristönäytteenottojen väliä voisi lyhentää. Jos tuotantoympäristönäytteenottojenkin väliä voisi lyhentää, olisi pohdittava, olisiko asetusehdotuksen mukaisesta toisesta tuotantoympäristönäytteenotosta ylipäätään hyötyä. Vaihtoehtoisiksi jäävät pitäytyä voimassa olevan asetuksen mukaisissa näytteenotoissa ja näytteenottoväleissä, tai yrittää varmistaa nykyistä paremmin se, että tartunta on saatu hävitettyä sikojen pitopaikasta ennen kuin päätös kumotaan tai ennen kuin sikoja siirretään toiseen pitopaikkaan. Ensimmäinen vaihtoehto voisi vaarantaa sika-alalle suunnitellun salmonellavahinkorahaston maksuvalmiuden ja koko rahaston toteuttamisen. Toinen vaihtoehto eittämättä hidastaisi päätöksen kumoamista ja sikojen siirtoa toisiin pitopaikkoihin. Asetusehdotus ei kuitenkaan hankaloittaisi sikojen siirtoa teurastamoon, sillä näiden siirtojen osalta aiempi käytäntö jatkuisi. Maa- ja metsätalousministeriö pitää toista vaihtoehtoa tarkoituksenmukaisempana.

Lausunnon antanut kansalainen ja Suomen Eläinlääkäriliitto totesivat lausunnoissaan, että ulostenäytteenottojen väliä lyhentäminen 3–4 viikon näytteenottovälillä ja niitä ennen vaaditut kahdet puhtaat omavalvontanäytteet voivat johtaa siihen, että salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamisprosessiin kuluu jopa yli kaksi kuukautta. Kansalaisen ja Suomen Eläinlääkäriliiton mukaan se on hyvin pitkä aika. Kansalaisen mukaan perusteet, että pidemmällä näytteenottovälillä voidaan paremmin varmistaa, että pitopaikka on puhdistunut tartunnasta ja on suurempi todennäköisyys havaita piilemään jäänyt kontaminaatio ovat olettamuksia. Kansalaisen mukaan viime vuosina uusiutuneet suurten sikaloiden salmonellatartunnat on lähes kaikki saneerattu jo ensimmäisellä kerralla tyhjentämällä sikalat kokonaan eläimistä. Kontaminaatio on jäänyt sikalarakenteisiin, eikä sitä ole saatu esille tuotantoympäristönäytteillä. Kansalainen pitää ehdotettua tuotantoympäristönäytteenottojen määrän lisäämistä hyvänä asiana. Suomen Eläinlääkäriliitto pohti, olisiko näytteenottoa kannattavampaa suunnata ulostenäytteistä tuotantoympäristönäytteisiin.

Maa- ja metsätalousministeriön tiedossa on, että tartunta voi jäädä piilemään tyhjennetyin sikalan rakenteisiin. Viranomaisen ottamien tuotantoympäristönäytteenottojen lukumäärän lisäämisellä ja toisen tuotantoympäristönäytteenottokerran lisäämisellä pyritään havaitsemaan piilemään jäänyt kontaminaatio aiempaa paremmin. On kuitenkin tiedossa, etteivät nämä ole täydellisiä ratkaisuja. Asetusehdotuksen valmistelussa elinkeinon ja Ruokaviraston kanssa käydyissä keskusteluissa nousi esiin mm. sentinelliporsaiden käyttäminen tyhjennettyjen sikaloiden saneerauksen onnistumisen varmistamisessa. Keskusteluissa kävi kuitenkin ilmi, että käytännössä sentinelliporsasjärjestelmä ei ole toteuttamiskelpoinen.

Ruokavirasto ehdotti, että liitteen 2 7.1 alakohdan muokkausta siten, että ulostenäytteenotto uusittaisiin aikaisintaan 3–4 viikon kuluttua. Juhlapyhien ja muiden syiden vuoksi voi joskus olla tarpeen käyttää pidempää näytteenottoväliä.

Ehdotusta ei huomioitu. Aikarajoissa pysyminen on tärkeää toimijoiden kannalta.

Ruokavirasto toi esiin, että sikojen pitopaikoissa tuotantoympäristö- ja ulostenäytteitä ei ole aina järkevää ottaa samalla näytteenottokerralla, vaikka näytetyyppien näytteenottovälit ovatkin samat.

Vaikka asetusehdotuksessa ei säädetä, että näytteet tulisi ottaa samalla kerralla, sellainen käsitys voi tulla.

Ehdotus huomioitiin ja asiaa selvennettiin asetusehdotuksen liitteessä.

MTK kannatti liitteen 2 7.2 alakohtaan ehdotettua 100 sian rajaa näytemäärän pienentämiseen. Myös Ahvenanmaan maakunnan hallitus piti hyvänä, että näytemäärää on mahdollista vähentää pienillä tiloilla.

ETT kannatti asetusehdotuksen sisältämää tuotantoympäristönäytteiden lukumäärän lisäämistä. Samoin ETT kannatti tuotantoympäristönäytteiden yhdistämistä koskevan säännöksen muotoilua.

Suomen Teurastamoyrittäjät kysyi lausunnossaan, onko suuria eläintiloja informoitu näytemäärän lisäämisestä nykyisestä. Suomen Teurastamoyrittäjät pohti, onko toimijan ja eläinterveysviranomaisen töiden kannalta sujuvinta, jos pienen tilan pitää anoa lupaa näytemäärän pienentämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö on valmistellut asetusehdotusta tiiviissä yhteistyössä elinkeinon kanssa. Asetusehdotuksen liitteen 2 7.2 kohdassa mainitut näytteet ovat näytteitä, jotka eläinterveysviranomainen ottaa. Eläinterveysviranomainen päättää näytteiden määrästä asetusehdotuksen rajoissa, eikä toimija tee anomusta.

Lausunnon antanut kansalainen ehdotti, että viranomaisnäytteenotossa tulisi voida käyttää apuna valtuutettuja ja koulutettuja näytteenottajia. Myös Suomen Eläinlääkäriliitto ehdotti, että näytteenotossa olisi mahdollista käyttää apuvoimaa.

Ehdotusta ei ole tarpeen huomioida, sillä eläintautilain 71 § jo mahdollistaa valtuutettujen tarkastajien käyttämisen näytteenotossa.

Elintarviketeollisuusliitto totesi lausunnossaan, että erillisen epidemiologisen yksikön määritelmää tulisi tarkastella. Määritelmän ei tulisi perustua pelkästään rakenteisiin, vaan salmonellan tosiasiallinen leviäminen yksiköstä toiseen tulisi ottaa huomioon päätöksissä.

Ehdotusta ei huomioitu. Epidemiologisen yksikön määritelmä on MMM:n zoonoosiasetuksen 2 §:n 17 kohdassa. Määritelmä muotoiltiin syksyllä 2019 maa- ja metsätalousministeriön johtamassa työryhmässä yhteistyössä elinkeinon kanssa. Määritelmän mukaan epidemiologisella yksiköllä tarkoitetaan eläimiä, joiden välillä salmonellatartunnan leviäminen on todennäköistä eläinten välisen suoran kosketuksen, henkilöstön, rehunjakelun, laitteiden tai välineiden välityksellä taikka muiden pitopaikassa noudatettavien menettelytapojen vuoksi. Määritelmä ei perustu pelkästään rakenteisiin.

Suomen Eläinlääkäriliitto toi esiin, että myös nautatilat saattavat tarvita jatkossa salmonellavahinkorahastoa.

Asia on maa- ja metsätalousministeriön tiedossa.

Suomen Eläinlääkäriliitto totesi, että asetuseräluonnokseen ei ole pyydetty lausuntoa eläintautivakuutusjärjestäjiltä. Suomen Eläinlääkäriliiton mielestä vakuutusyhtiöiden näkemyksiä olisi tärkeää kuulla.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että lausuntopyyntö on ollut julkisesti saatavilla ja kaikilla hakukavaloilla on ollut mahdollisuus antaa lausunto asetusehdotuksesta.

Asetusehdotuksesta on lausuntokierroksen jälkeen keskusteltu Elintarviketeollisuusliiton ja ETT:n kanssa.

SÄÄNNÖSKOHTAISET PERUSTELUT

28 § Nautojen tai sikojen pitopaikassa esiintyvän salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Pykälää ehdotetaan selvennettävän siten, että 2 kohdasta ilmenevät vaatimukset eläinten teurastukselle ja niistä saatavan lihan käsittelylle.

Voimassa olevan MMM:n zoonoosiasetuksen 28 §:n 2 kohdassa säädetään, että salmonellatartuntatapauksessa nautojen ja sikojen vieminen pois pitopaikasta on kiellettyä lukuun ottamatta niiden viemistä teurastettaviksi Suomessa sijaitsevaan teurastamoon taikka lopetettaviksi ja hävitettäväksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellan leviämisen vaaraan.

Elintarvikehygieniasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (318/2021), jäljempänä *MMM:n elintarvikehygienia-asetus*, 51 §:n mukaan eläimet, jotka ovat peräisin pitopaikasta, johon on kohdistettu salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehty päätös, on teurastettava erillään muun teurastuksen jälkeen. Elintarvikevalvonnasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (315/2021), jäljempänä *MMM:n elintarvikevalvonta-asetus*, säädetään tällaisesta pitopaikasta peräisin olevien eläinten lihan käsittelyvaatimuksista. MMM:n elintarvikevalvonta-asetuksen 12 §:n mukaan teurastamossa toimivan virkaeläinlääkärin on määrättävä pitopaikasta peräisin olevien eläinten liha tai sitä sisältävät valmisteet kuumennettaviksi kauttaaltaan vähintään 70 °C:seen Suomessa sijaitsevassa lihavalmisteen valmistukseen hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa.

MMM:n zoonoosiasetuksen 28 §:n 2 kohtaan lisättäisiin selvennyksenä MMM:n elintarvikehygienia-asetuksessa ja MMM:n elintarvikevalvonta-asetuksessa säädetyt vaatimukset, jotka koskevat salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen alaisen pitopaikan eläinten teurastusjärjestelyjä ja eläimistä saatavan lihan ja sitä sisältävien valmisteiden käsittelyä. Vaatimukset eivät muuttuisi.

Yhä edelleen säilyisi poikkeuslupamahdollisuus teurastaa eläimet ilman erityisjärjestelyjä ja luovuttaa niistä saatava liha ja sitä sisältävät valmisteet kulutukseen ilman kuumennuskäsittelyä, jos eläimet ovat peräisin pitopaikan sellaisesta epidemiologisesta yksiköstä, joka on todettu salmonellatartunnasta vapaaksi ja jolle eläinterveysviranomainen on myöntänyt poikkeusluvan MMM:n zoonoosiasetuksen 32 §:n 2 momentin mukaisesti.

29 § Kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa esiintyvän salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Pykälään tehtäisiin vastaava selvennys kuin 28 §:ään.

32 § Päätöstä koskevat poikkeusluvut

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentissa säädetään poikkeusluvista asetuksen 28 §:n 2 kohdassa tarkoitetusta kiellosta viedä nautoja tai sikoja pois pitopaikasta.

Momentin 3 kohdassa on säännökset poikkeusluvan myöntämiseen tilanteessa, jossa siat kuuluvat erilliseen epidemiologiseen yksikköön, jossa on ollut salmonellatartunta. Kohtaa muutettaisiin siten, että poikkeuslupa sikojen viemiseen toiseen pitopaikkaan voitaisiin myöntää, jos toimija on tehnyt yksikössä taudinhävittämistoimenpiteitä ja riittävän näytteenoton negatiivisin tuloksin, minkä jälkeen

eläinterveysviranomaisen on tehnyt yksikössä kahdesti peräkkäin ulostenäytteenoton ja tuotanto-ympäristönäytteenoton negatiivisin tuloksin. Voimassa olevassa säännöksessä vaaditaan eläinterveysviranomaisen tuotanto-ympäristönäytteenotto vain kertaalleen. Tämä vaatimus jäisi edelleen voimaan nautojen pitopaikoille sekä sioille silloin, kun niitä siirretään teurastamoon teurastettaviksi.

Vaatimus toisesta tuotanto-ympäristönäytteenotokerrasta varmistaisi nykyistä paremmin, ettei salmonellaa ole jäänyt sikalaympäristöön. Vaatimusta toisesta tuotanto-ympäristönäytteenotosta ei kuitenkaan ole tarpeen ulottaa tilanteeseen, jossa sikoja viedään teurastamoon teurastettaviksi. Siat voitaisiin edelleen teurastaa ilman erityisiä teurastusjärjestelyjä ja ilman vaatimusta lihan ja sitä sisältävien tuotteiden kuumentamisesta, jos toimija on tehnyt taudinhävittämistoimenpiteitä ja riittävän näytteenoton negatiivisin tuloksin, minkä jälkeen eläinterveysviranomaisen on tehnyt yksikössä kahdesti peräkkäin ulostenäytteenoton ja kertaalleen tuotanto-ympäristönäytteenoton negatiivisin tuloksin. Tässä tilanteessa viranomaisen voisi yhä ottaa ulostenäytteet kahden viikon näytteenottovälillä. Poikkeuslupiin, jotka koskevat sikojen vientiä teurastamolle ei ole tarpeen tehdä muutoksia, sillä sikojen tuotantoketju on verrattain lyhyt ja todennäköisyys sille, että siat ehtisivät saada rakenteisiin piilemään jääneestä kontaminaatiosta uuden tartunnan ennen teurastusta, on pieni.

Momentin 3 kohdassa ei ole säädetty tarkkoja vaatimuksia toimijan näytteenotolle. Näytteenoton riittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon se, ollaanko eläimiä siirtämässä toiseen pitopaikkaan vain teurastamoon. Salmonellatartunnan leviäminen uusiin pitopaikkoihin tulisi estää mahdollisimman hyvin, minkä takia toimijalta tulisi vaatia kattavampi näytteenotto silloin, kun eläimiä siirretään toiseen pitopaikkaan kuin silloin, kun eläimiä siirretään teurastamoon.

Voimassa olevan momentin 4 kohdassa on säännökset poikkeusluvan myöntämiseen tilanteessa, jossa eläimiä ei ole todettu salmonellatartunnasta vapaiksi toimijan tai eläinterveysviranomaisen tekemässä näytteenotossa. Kohdan mukaisella poikkeusluvalla on mahdollista siirtää salmonellatartuntaa kantavia eläimiä toiseen pitopaikkaan. Eläimet on sijoitettava määränpäänä olevassa pitopaikassa erilliseen osastoon, jossa ei ennestään ole muualta tulleita eläimiä ja josta salmonellatartunnan leviäminen edelleen voidaan estää. Pykälän 3 momentin mukaan määränpäänä olevasta pitopaikasta vastaavalle toimijalle osoitetaan salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävä päätös, mutta päätöstä sovelletaan vain siihen osastoon, johon eläimet siirretään.

Momentin 4 kohtaa muutettaisiin siten, että poikkeuslupa voitaisiin myöntää sioille vain silloin, kun toimija on tehnyt lähtöpitopaikassa riittävän näytteenoton ja varmistanut, ettei siirrettäviksi tarkoitettuissa sioissa esiinny salmonellaa. Näytteenotto tulisi kohdistaa siten, että todennäköisyys havaita salmonellatartunta on suurin. Esimerkiksi tilanteessa, jossa sikalasta ollaan siirtämässä pois nuoria porsaita, näytteenotossa tulisi huomioida myös emakko, vaikka sitä ei siirretä, sillä porsiminen, imeytys ja vieroitus lisäävät salmonellan erityistä emakoilla⁹. Ulostenäytteiden lisäksi voitaisiin tilanteen mukaan ottaa myös tuotanto-ympäristönäytteitä siirrettäviksi aiottujen sikojen lähiympäristöstä.

Uuden vaatimuksen tarkoitus olisi estää salmonellan leviäminen uusiin pitopaikkoihin. Aina ei ole mahdollisuutta toteuttaa eläinterveysviranomaisen näytteenottoa ennen kuin eläinten siirto on tarpeen. Näissä tilanteissa toimijan tekemällä näytteenotolla hallittaisiin tartunnan leviämisen riskiä. Toimijan näytteenotosta saadut negatiiviset tulokset eivät kuitenkaan vapauttaisi sikoja salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävästä päätöksestä, vaan päätös yhä osoitettaisiin määränpääpitopaikalle. Nautojen siirtoon ei tulisi vastaavaa näytteenottovaatimusta.

Eryteisesti sikojen kohdalla on havaittu, että salmonellatartunta voi joskus pesiä tiukasti pitopaikkaan ja tartunnasta voi olla vaikeaa päästä eroon. Salmonellatartunnasta aiheutuvat kustannukset eroavat tuotantosuunnittain. Sika-alalla kustannukset ovat nauta-alaa suuremmat⁸. Näistä syistä

⁸Niemi, J.K., Heinola, K. & Latvala, T. (2023). [Salmonellatorjunnan taloudellisten riskien hallinnan tukemisen vaihtoehdot](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 15/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 64 s.

⁹Magistrali, C. F. *et al.* (2011). [Longitudinal study of fecal *Salmonella* shedding by sows](#). J Swine Health Prod. 19 (6): 326–330.

olisi tarpeen tiukentaa edellytyksiä, joilla poikkeuslupa voitaisiin myöntää sikojen siirtoon salmonellatartunnasta vapaaseen pitopaikkaan. Pykälän 4 momentissa olisi yhä mahdollisuus siirtää eläimiä ilman vaatimusta negatiivisesta salmonellatutkimuksesta, jos eläimet siirretään sellaiseen pitopaikkaan, jossa epäillään tai esiintyy salmonellatartuntaa.

Pykälän 5 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan hautomon osalta poikkeuslupa voi koskea vain sellaista hautomon osaa, jossa ei ole todettu salmonellatartuntaa tai haudottu salmonellapositiivisen emoparven munia. Toimintatavat eroavat eri hautomoissa. Jatkossa Ruokavirasto arvioisi tapauskohtaisesti sen, voiko poikkeuslupaa myöntää tiettyyn hautomon osaan vai ei.

33 § Taudin hävittämistoimenpiteet sekä vastuu eläinten lopettamisesta aiheutuvista kustannuksista ja menetyksistä

Pykälän otsikkoa sekä 1 momenttia esitetään muutettaviksi. Otsikkoa laajennettaisiin vastaamaan pykälän ehdotettua sisältöä. Pykälän 1 momenttiin tarkennettaisiin, että toimijan ilmoituksen taudin hävittämistoimenpiteistä tulisi olla kirjallinen. Eläintautilain 34 §:n 2 momentin mukaan ilmoitus tulee tehdä ennakolta, mistä lisättäisiin maininta momenttiin. Vaikka ilmoitus taudinhävittämistoimenpiteistä eli käytännössä saneeraussuunnitelmasta tulee tehdä ennakolta, suunnitelman ei tarvitse eikä se useimmiten voikaan heti olla lopullinen. Käytännössä saneeraussuunnitelma elää saneerauksen aikana ja sitä päivitetään ja täydennetään saneerauksen edetessä. Olennaisista muutoksista tulisi ilmoittaa kunnaneläinlääkärille.

Lisäksi esitetään, että toimijan olisi kirjattava taudin hävittämiseksi tehdyt toimenpiteet sekä toimenpiteet, jotka on tehty taudin leviämisen estämiseksi hävittämistoimien aikana. Toimijan olisi myös kirjattava pitopaikassa tehty näytteenotto ja näytteiden tutkimustulokset.

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on parantaa eläinterveysviranomaisen mahdollisuuksia valvoa taudin hävittämistoimenpiteitä.

34 § Nautojen tai sikojen pitopaikkaa koskevan salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen voimassaolo

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi sikojen pitopaikkojen osalta. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa muutettaisiin siten, että sikojen pitopaikassa salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseen vaadittaisiin negatiivinen tulos kaksista peräkkäisistä tuotantoympäristönäytteistä. Voimassa olevan asetuksen vaatimus yksistä negatiivisista tuotantoympäristönäytteistä jäisi koskemaan nautojen pitopaikkoja. Erityisesti sikojen kohdalla on havaittu, että salmonellatartunta voi joskus pesiä tykiä pitopaikkaan ja tartunnasta voi olla vaikeaa päästä eroon. Salmonellatartunnasta aiheutuvat kustannukset eroavat tuotantosuunnittain. Sika-alalla kustannukset ovat nautaalaa suuremmat⁸. Näistä syistä olisi tarpeen tiukentaa edellytyksiä, joilla sikojen pitopaikkaan kohdistettu salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehty päätös voitaisiin kumota.

Pykälän 2 momentin ensimmäistä säännöstä muutettaisiin. Jos nautojen tai sikojen pitopaikkaa koskevan salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen perusteena olevan laboratoriotutkimuksen tulosta epäillään virheelliseksi, päätöksen kumoamiseen vaadittaisiin yksien uloste-äytteiden lisäksi yhden tuotantoympäristönäyteen. Molempien näytetyyppien ottaminen varmistaisi parhaiten sen, ettei pitopaikassa todellisuudessa ole salmonellatartuntaa.

Lisäksi momenttiin tehtäisiin jäljemmäksi 1 momentin muutoksesta johtuva muutos. Momentissa täsmennettäisiin, että sikojen pitopaikkaa koskevan päätöksen kumoaminen silloin, kun päätöksen syynä on ollut salmonellatartunnan toteaminen yksittäisen eläimen tutkimuksessa tai

⁸Niemi, J.K., Heinola, K. & Latvala, T. (2023). [Salmonellatartunnan taloudellisten riskien hallinnan tukemisen vaihtoehdot](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 15/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 64 s.

⁹Magistrali, C. F. *et al.* (2011). [Longitudinal study of fecal *Salmonella* shedding by sows](#). J Swine Health Prod. 19 (6): 326–330.

tuotantoympäristöstä, rehusta tai rehuympäristöstä otetusta yksittäisestä näytteestä, edellyttäisi myös tuotantoympäristönäytteenoton osalta vain yhtä negatiivisin tuloksin tehtyä viranomaisnäytteenottoa.

Liite 2 Salmonellanäytteenotto nautojen ja sikojen pitopaikoissa

7 Näytteenotto salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi Liitteen 2 7 kohtaa muutettaisiin. Ehdotetaan, että voimassa olevan asetuksen liitteen 2 7 ja 8 kohdat yhdistettäisiin.

Kohdan 7 johdanto-osassa olisi säännökset siitä, milloin eläinterveysviranomainen ryhtyisi näytteenottoon salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi. Voimassa olevaan säännökseen ehdotetaan tarkennusta.

Voimassa olevassa asetuksessa salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen yksi kumoamiseksi on se, että toimija on toteuttanut ilmoittamansa taudinhävittämistoimenpiteet. Käytännössä on ollut tilanteita, joissa eläinterveysviranomainen ei ole riittävällä tavalla varmistanut toimenpiteiden toteuttamista ennen kuin on kumonnut päätöksen. Voimassa olevassa asetuksessa on säännös, jonka mukaan eläinterveysviranomainen ryhtyy ulostenäytteenottoon ja tuotantoympäristönäytteenottoon taudin leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi siinä vaiheessa, kun pitopaikan oletetaan olevan puhdistunut salmonellatartunnasta. Voimassa olevassa asetuksessa ei kuitenkaan ole säännöstä siitä, milloin pitopaikan voidaan olettaa olevan puhdistunut tartunnasta. Käytännössä eläinterveysviranomainen on vaatinut pitopaikasta toimijan näytteenoton negatiivisin tuloksin kertaalleen ennen kuin on ryhtynyt viranomaisnäytteenottoon.

Jotta taudinhävittämistoimenpiteiden asianmukainen toteuttaminen saataisiin paremmin varmistettua ja jotta olisi suurempi varmuus siitä, että pitopaikka on puhdistunut salmonellatartunnasta ennen kuin eläinterveysviranomainen ryhtyy näytteenottoon, ehdotetaan, että eläinterveysviranomaisen olisi tarkastettava toimijan kirjaukset taudinhävittämistoimenpiteistä ja näytteenotoista. Jos pitopaikassa olisi nautoja, toimijan tulisi olla tehnyt vähintään yksi ulostenäytteenotto ja tuotantoympäristönäytteenotto negatiivisin tuloksin. Jos pitopaikassa olisi sikoja, toimijan tulisi olla tehnyt vähintään kaksi ulostenäytteenottoa ja tuotantoympäristönäytteenottoa negatiivisin tuloksin. Jos pitopaikka olisi tyhjennetty eläimistä, toimijan tulisi olla tehnyt tuotantoympäristönäytteenotto vähintään yhden kerran negatiivisin tuloksin.

Ehdotetaan, että eläinterveysviranomaisen tekemästä ulostenäytteenotosta säädettäisiin kohdan 7 alakohdassa 7.1.

Viranomaisen tekemän ulostenäytteenoton näytteenottoväliin ehdotetaan tiukennusta. Voimassa olevan asetuksen mukaan viranomainen ottaa ulostenäytteet 3–4 viikon näytteenottovälillä, mutta perustellusta syystä voidaan käyttää muuta, vähintään kahden viikon mittaista näytteenottoväliä. Säännöstä muutettaisiin siten, että näytteenottoväliä voisi lyhentää 3–4 viikosta nautojen pitopaikoissa, mutta sikojen pitopaikoissa näytteenottovälin lyhentäminen ei olisi mahdollista. Pidemmällä näytteenottovälillä voidaan paremmin varmistaa, että pitopaikka on puhdistunut tartunnasta, koska tällöin on suurempi mahdollisuus havaita sikalaan piilemään jäänyt kontaminaatio.

Ehdotetaan, että voimassa olevan asetuksen liitteen 2 8 kohta kumottaisiin ja että eläinterveysviranomaisen tekemästä tuotantoympäristönäytteenotosta säädettäisiin kohdan 7 alakohdassa 7.2.

Asetuksen 34 §:ään ehdotettujen muutosten johdosta alakohdassa annettaisiin säännökset tuotantoympäristönäytteenoton näytteenottovälistä sikojen pitopaikoissa. Tuotantoympäristönäytteenoton näytteenottoväli olisi sikojen pitopaikoissa 3–4 viikkoa. Tuotantoympäristönäytteenotto voitaisiin sikojen pitopaikassa toteuttaa joko samaan tai eri aikaan kuin ulostenäytteenotto. Eli näytteenotot järjestettäisiin tilannekohtaisesti järkevästi.

Nautojen pitopaikoissa eläinterveysviranomaisen ottaisi edelleen vain yhden tuotantoympäristönäytteenotteen.

Lisäksi ehdotetaan, että tuotantoympäristönäytteiden lukumäärää lisättäisiin. Voimassa oleva vaatimus on 10–100 näytettä. Pitopaikkojen koko on kasvanut, eikä 100 näytettä välttämättä riitä kattavaan näytteenottoon. Ehdotetaan, että näytemäärä olisi jatkossa 50–500. Muutos koskisi sekä nautojen että sikojen pitopaikkoja. Kuitenkin, jos pitopaikassa olisi enintään 20 nautaa tai 100 sikaa, eläinterveysviranomaisen voisi vähentää otettavien näytteiden määrää. Muutoksen tarkoitus olisi varmistaa nykyistä paremmin, että salmonellasaneeraus on onnistunut ennen kuin pitopaikka vapautetaan rajoituksista.

Näytteitä voitaisiin edelleen yhdistää enintään viiden näytteen yhteisnäytteiksi.

VOIMAANTULO

Asetuksen voimaantulon ajankohdaksi ehdotetaan 1.6.2026.